Շրջակա միջավայրի նախարարության
գլխավոր քարտուղար
պարոն Ս. Աթանեսյանին

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՐԾՈՒՂՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԿԱՏԱՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. **Քաղաքացիական ծառայողի անունը, ազգանունը.**
   Լուսինե Ավետիսյան
2. **Զբաղեցրած պաշտոնը.**
   Ռազմավարական քաղաքականության վարչության պետ
3. **Գործուղման վայրը և ժամկետները.**
   Այցելություն Զիմբաբվեի Հանրապետության Վիկտորիա Ջրվեժ բնակավայր՝ փետրվարի 27-29, 2024 թվական
4. **Հրավիրող կողմը (առկայության դեպքում).**
   Ազգային հարմարվողականության ծրագրի գլոբալ ցանց և Զիմբաբվեի կառավարություն
5. **Գործուղման նպատակը (աշխատանքային ո՞ր խնդրի լուծման համար էր նախատեսված գործուղումը).**
   «Ազգային հարմարվողականության ծրագրի պլանավորումից մինչև իրականացում» թեմայով աշխատաժողովի նպատակն էր՝
   - Գնահատել, թե հարմարվողականության առաջնահերթությունները որքանո՞վ են ինտեգրված ռազմավարական փաստաթղթերում և ըստ այդմ վեր հանել առկա բացերը,
   - քննարկել և հասկանալ, թե ինչպե՞ս պետք է հասցեագրել ազգային հարմարվողականության առաջնահերթությունները ռազմավարական ծրագրերի և միջոցառումների մշակման գործընթացներում, հարմարվողականության միջոցառումների իրականացումը ժամանակին, համակարգված և արդյունավետ ավարտին հասցնելու համար,
   - վեր հանել ազգային հարմարվողականության առաջնահերթ ոլորտների համար մշակված քաղաքականության իրականացման համար նպաստավոր միջավայրի ստեղծման և դրա ամրապնդման համար անհրաժեշտ պայմանները և նախապայմանները:

Հանդիպմանը մասնակցում էին Հայաստանի, Բութանի, Կամբոջայի, Եթովպիայի, Գրենադայի, Քենիայի, Լեսոտոյի, Լիբիայի, Նամիբիայի, Պարագվայի, Սենթ Լուսիայի, Զամբիայի և Զիմբաբվեի ներկայացուցիչները:

6. **Քննարկված թեմաները (հարցերը).**

- ✓ Ազգային հարմարվողականության ծրագրի գլոբալ ցանցի ներկայացում,
- ✓ Կլիմայի հարմարվողականության, երկրների դիմակայունության բարձրացմանը միտված ծրագրերի պլանավորման և իրականացման գործընթացի համար պահանջվող ներդրումների պլանավորում,
- ✓ կլիմայի հարմարվողականության համապատասխան կարիքների բացահայտում և ռեսուրսների մոբիլիզացիայի համար անհրաժեշտ կարողությունների ներկայացում,
- ✓ կլիմայի փոփոխության նկատմամբ երկրների դիմակայունության բարձրացմանը միտված ներդրումային միջավայրի բարելավում, շահագրգիռ կողմերի շրջանակի ընդլայնում,
- ✓ Հարմարվողականության ազգային ծրագրերի ներդրումային պլանավորման համար ներդրումային կարիքների բացահայտում, այդ թվում՝ ծրագրերի նպատակադրումների, դրա իրականացմանն ուղղված գործողությունների, վերջիններիս արդյունավետ իրականացմանը հասնելու համար ֆինանսավորման կարիքների, իրականացման պլանների և ֆինանսավորման աղբյուրներ ներգրավելու խոչընդոտների բացահայտում,
- ✓ երկրների կլիմայական ֆինանսական հասանելիության և դրանց մոբիլիզացման համար համագործակցության հնարավոր ոլորտների բացահայտում,
- ✓ կլիմայական հարմարվողականության ռիսկերի բացահայտում, դրանց մեղմում և կառավարում,
- ✓ մասնավոր հատվածի կլիմայի ֆինանսավորման մոբիլիզացում, կլիմայի ֆինանսավորման գործիքների և խառը ֆինանսավորման դերի ներկայացում,
- ✓ երկրների ախտորոշումը կլիմայի փոփոխությանը հարմարվելու, մասնավորապես, հարմարվողականության ծրագրերի պլանավորումից մինչև իրականացում գործընթացի սեփական փորձի ներկայացում, այդ թվում՝ համապատասխան ծրագրերում գենդերային հավասարության և սոցիալական ներառականության ասպեկտների ընդգրկվածության վերաբերյալ ազգային մոդելների ներկայացում,
- ✓ կլիմայի հարմարվողականության ծրագրերի ներդրումներ ներգրավելու երկրների փորձի փոխանակում
- ✓ և այլն:

7. **Հանդիպումները, ելույթները.**

Աշխատաժողովի առաջին օրը մեկնարկել է «Ազգային հարմարվողականության առաջնահերթությունների իրականացման նախապատրաստում» թեմայով լսումները, որի ընթացքում մասնակիցներին ներկայացվել են հարմարվողականության ազգային ծրագրերի, ռազմավարական նախագծերի և ծրագրերի կազմման,

հարմարվողականության ծրագրերի ներդրումային քաղաքականության արդյունավետ իրականացման վերաբերյալ զեկույցներ: Ազգային հարմարվողականության ծրագրի գլոբալ ցանցի ներկայացուցիչը մասնակիցներին ծանոթացրեց ազգային հարմարվողականության առաջնահերթությունների իրականացման նպաստավոր միջավայրի ստեղծման նպատակով անհրաժեշտ քայլերին տիրապետելու, հարմարվողականության առաջնահերթությունները ռազմավարական ծրագրերում ինտեգրելու համար պահանջվող հմտություններին տիրապետելու և գիտելիքներն ամրապնդելու հնարավորություններին:

Աշխատաժողովի 1-ին օրը վեց երկրների կողմից ներկայացվել են ազգային զեկույցներ՝ կլիմայի փոփոխության ազգային հարմարվողականության քաղաքականության վերաբերյալ: Վերոնշյալ քննարկումներին ցուցաբերել եմ ակտիվ մասնակցություն:

Աշխատաժողովի 2-րդ օրը մասնակիցներին ներկայացվեց ռազմավարական ծրագրերի մշակման վերաբերյալ զեկույցներ: Նույն օրվա 2-րդ նիստի շրջանակներում 5 երկրներից յուրաքանչյուրը աշխատաժողովի մասնակիցներին ներկայացրել է.

1. Երկրի մոտեցումը հարմարվողականության ներդրումային պլանավորմանը, հարմարվողականության համար ֆինանսների ավելացմանը,
2. Հարմարվողականության ազգային ծրագրի համակարգողի դերը հարմարվողականության ներդրումային պլանավորման մեջ, ինչպես նաև այս գործընթացում ֆինանսների նախարարության և համապատասխան ոլորտային նախարարությունների դերակատարումը,
3. Ազգային հարմարվողականության ծրագրի առաջնահերթությունները կոնկրետ ֆինանսավորվող գործողությունների վերածելու հարցում երկրների արձանագրած հիմնական հաջողություններն ու երկրների առջև ծառացած մարտահրավերները:

Նշված 5 երկրների թվում, որպես օրինակելի երկիր ընդգրկվել էր նաև Հայաստանը: Հայաստանի ներկայացուցիչների կողմից ներկայացվել է հայաստանյան փորձը՝ կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ազգային ծրագրի ներդրումների հիմնական կարիքները բացահայտելու և հարմարվողականության առաջնահերթությունները միջոցառումների վերածելու և դրանց ֆինանսական ներդրումնային քաղաքականությունը սահմանելու գործընթացի համատեքստում:

8. Հանդիպումների ժամանակ ընդունված որոշումները, պայմանավորվածությունները, ստորագրված փաստաթղթերը.

Հաստատվեցին գործնական կապեր՝ Գրենադայի, Եթովպիայի, Պարագվայի և Զիմբաբվեի պատվիրակության ներկայացուցիչների և աշխատաժողովի կազմակերպիչների հետ հետագա համագործակցությունը շարունակելու նպատակով:

9. **Առաջարկությունները, դրանց ընթացք տալու վերաբերյալ առաջարկները՝ եղանակը, ձևը, ժամկետները, պատասխանատուները, ակնկալվող արդյունքները:**

Կազմակերպիչների կողմից կվերլուծվեն երկրների կողմից ներկայացված կլիմայի հարմարվողականության առաջնահերթությունները ազգային հարմարվողականության ծրագրում և այլ ռազմավարական փաստաթղթերում ինտեգրելու, կլիմայի հարմարվողականության ծրագրերի ներդրումային պլանավորումն արդյունավետ իրականացման հետ կապված խնդիրները, երկրների առաջ ծառացած մարտահրավերները:

Գործուղվող՝ Լուսինե Ավետիսյան

29.03.2024թ.